ROK II MARZEC 1938 NR 3

PRZEGLĄD DEWIZOWY

MIESIĘCZNIK

Redaktor
STANISŁAW ETTINGER
Adwokat

TREŚĆ NUMERU:

KSIĘGARNIA POWSZECHNA
DZIEŁ PRAWNICZYCH I EKONOMICZNYCH
WARSZAWA — PLAC NAPOLEONA 1

PRZEPISY DEWIZOWE
o przesyłkach z zagranicy
środków płatniczych, złota i walorów

ZŁOTO.

Dekret dewizowy nie zawiera zakazu przywozu względnie przysyłania z zagranicy do Polski środków płatniczych zarówno zagranicznych, jak i krajowych, natomiast zakazuje przywozu złota z zagranicy (art. 6) oraz sprowadzania do kraju z zagranicy krajowych i zagranicznych papierów procentowych i dywidendowych oraz kuponów od takich papierów (art. 7).

Aczkolwiek Dekret dewizowy zakazuje w art. 6 *„przywozu* z zagranicy złota", zaś w art. 7 — *„sprowadzania* z zagranicy walorów", to, pomimo różnicy terminów, nie ulega wątpliwości, że zarówno jeden, jak i drugi zakaz dotyczy nie tylko przywozu złota i walorów przez osobę, przyjeżdżającą do Polski, lecz również przesyłek, z zagranicy do Polski kierowanych.

Zakaz przywozu z zagranicy walorów i złota może być uchylony przez generalne względnie indywidualne zezwolenie Komisji Dewizowej. Komisja Dewizowa w okólniku nr 32 z 24.VIII.1936 r. zezwoliła generalnie aż do odwołania na przywóz z zagranicy złota w monetach, sztabach, odlewach, nie mających znamion gotowego do użytku wyrobu, oraz w stanie nieprzerobionym we wszelkiej postaci, przez osoby, przyjeżdżające do Polski, do wysokości równowartości zł 5.000 na jedną osobę.

Jak wynika z brzmienia powyższego generalnego zezwolenia, dotyczy ono tylko złota, przywożonego do Polski, a nie przesyłek złota z zagranicy.

PAPIERY PROCENTOWE I DYWIDENDOWE.

O ile chodzi o wyjątki od ogólnego zakazu przysyłania walorów z zagranicy do kraju, to Komisja Dewizowa w okólniku nr 33 w brzmieniu z dnia 21.I.1938 r. (pkt. III) zezwoliła generalnie oddziałom Banku Polskiego oraz bankom dewizowym na otrzymywanie z zagranicy papierów procentowych i dywidendowych lub kuponów i talonów od takich papierów, nadesłanych z polecenia i na rzecz cudzoziemca, celem administrowania tymi walorami, a mianowicie: a) inkasowania kuponów,

papierów wylosowanych lub wypowiedzianych, premii oraz sum, przypadających do wypłaty z likwidacji spółek; b) przeprowadzania konwersji i wymiany; c) zamiany talonów na nowe arkusze kuponowe; d) wykonywania prawa poboru nowych akcyj.

Wykonywanie inkasa kuponów, premii etc. mogą banki dokonywać tylko wówczas, gdy przedstawiono im odpowiednie zaświadczenie banku zagranicznego (affidavit), stwierdzające, że inkaso następuje na rzecz osoby fizycznej lub prawnej, mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę w tym samym kraju, co wszystkie osoby, w których nieprzerwanym posiadaniu papiery znajdowały się przynajmniej od dnia 27 kwietnia 1936 r. Jeżeli papiery znajdowały się za granicą w przechowaniu osoby trzeciej, miarodajne jest miejsce zamieszkania lub siedziba osoby, na rzecz której papiery były przechowywane.

Banki obowiązane są otrzymane z zagranicy lub uzyskane z wymiany papiery, po dokonaniu czynności, zwrócić za granicę.

Wykonywanie jakichkolwiek dyspozycyj co do nadesłanych papierów, kuponów lub talonów, poza czynnościami, wymienionymi wyżej w punktach a)—d), jest dopuszczalne jedynie za osobnym zezwoleniem Komisji Dewizowej, jak to wyraźnie zaznaczyła Komisja Dewizowa w piśmie do Związku Banków w Polsce z 20 stycznia 1938 r. nr 1271/WB/JK, podanym do wiadomości banków okólnikiem Związku Banków nr 90 z 28 stycznia 1938 r. W wyżej powołanym piśmie Komisji Dewizowej z 20.I.1938 r. wyjaśniono, że generalne zezwolenie, udzielone bankom na odbiór z poczty przesyłek z papierami wartościowymi i kuponami, nie dotyczy przesyłek, nadesłanych dla osób trzecich pod adresem banku, oraz do przesyłek, obciążonych zaliczeniem. Uiszczenie sumy zaliczenia oraz odbiór tego rodzaju przesyłek wymaga osobnego zezwolenia Komisji Dewizowej.

O ile nie zostały spełnione warunki, od których zależy zastosowanie udzielonego przez Komisję Dewizową generalnego zezwolenia na odbiór przesyłek, zawierających papiery wartościowe lub kupony, a więc brak przewidzianych w okólniku Komisji Dewizowej nr 33 wymogów co do pochodzenia tych papierów, lub przeznaczenie przesyłki dla osoby trzeciej, wydanie przez nadawcę dyspozycji co do czynności, przekraczających ramy, przewidziane w okólniku nr 33, a bank dopiero po

odbiorze przesyłki powziął wiadomość o braku warunków, usprawiedliwiających zastosowanie generalnego zezwolenia, — to zgodnie z powołanym już pismem Komisji Dewizowej z dnia 20.I.1938 r. powinien zawartość przesyłki zatrzymać w depozycie przejściowym nadawcy do chwili uzyskania przez odbiorcę (ewentualnie przez sam bank — przypisek Redakcji) zezwolenia Komisji Dewizowej na odbiór przesyłki. W razie gdy odbiorca nie złoży niezwłocznie takiego wniosku do Komisji Dewizowej za pośrednictwem banku, lub decyzja Komisji Dewizowej będzie negatywna, bank zwróci przesyłkę nadawcy zagranicznemu. Dla zwrotu przesyłki za granicę osobne zezwolenie Komisji Dewizowej nie jest wymagalne (por. okólnik Związku Banków nr 39 z 22.XII.1936 r.).

W związku z udzieleniem bankom dewizowym generalnego zezwolenia na otrzymywanie z zagranicy papierów procentowych i dywidendowych oraz kuponów od takich papierów — należy uważać za nieaktualny przepis instrukcji Ministra Skarbu z dnia 8.VIII.1936 r. (Dz. Urz. M. Sk. nr 21 poz. 680, nr 23/1936 poz. 719 i nr 21/1937 poz. 724), zawarty w p. II—4), a stanowiący, że papiery procentowe, dywidendowe oraz kupony od tych papierów, nadsyłane pod adresem banków dewizowych, nie mogą być wydawane bez pozwolenia Komisji Dewizowej.

Wspomnieć tu należy jeszcze o tym, że Komisja Dewizowa pismem nr 4217/JR/UN/37 z 5.III.1937 r., podanym do wiadomości w okólniku Związku Banków nr 49 z 10.IV.1937, wyjaśniła w przedmiocie zwrotu nadesłanych z zagranicy kuponów niewykupionych przez krajowe instytucje emitujące, co następuje:

> „Biuro Komisji Dewizowej komunikuje, że banki dewizowe uprawnione są do zwrotu nadesłanych z zagranicy kuponów, które nie zostały wykupione przez instytucje emitujące — bez obowiązku zwracania się w każdym poszczególnym wypadku o zezwolenie do Komisji Dewizowej".

Z mocy rozdziału II (5) powołanej wyżej Instrukcji Min. Skarbu z dnia 8.VIII.1936 r. w sprawie wykonywania przez urzędy celne i placówki granicznej kontroli skarbowej przepisów o obrocie pieniężnym z za granicą, funkcjonariusze polskich urzędów zagranicznych (dyplomatycznych i konsularnych) mogą przywozić bez osobnych pozwoleń obligacje „Pożyczki Narodowej" i „3% Pożyczki Inwestycyjnej", jeżeli okażą poświadczenia urzędu zagranicznego, że obligacje te były przez

nich subskrybowane i są ich własnością. To samo prawo służy funkcjonariuszom urzędów i przedsiębiorstw państwowych czynnych na obszarze W. M. Gdańska na podstawie analogicznych zaświadczeń Komisarza Generalnego R. P. w Gdańsku lub Polskiej Kasy Rządowej w Gdańsku. Jak wynika z okólnika Ministerstwa Skarbu z 3.IX.1936 r. w sprawie przywozu z W. M. Gdańska do Polski obligacyj Pożyczki Narodowej i 3% Pożyczki Inwestycyjnej (Dz. Urz. Min. Sk. nr 24 poz. 735), zezwolenie na przywóz obligacyj tych pożyczek dotyczy tylko przywozu w ruchu podróżnym, a nie w ruchu pocztowym wzgl. kolejowo-frachtowym, przy czym przywożącym musi być ten funkcjonariusz polskiego urzędu zagranicznego wzgl. W. M. Gdańska, do którego obligacje pożyczki należą.

Uchylenie zakazu przywozu obligacyj Pożyczki Narodowej i 3% Pożyczki Inwestycyjnej przez funkcjonariuszów polskich urzędów zagranicznych na mocy instrukcji i okólnika Min. Skarbu może nasuwać wątpliwości prawne ze względu na to, że zgodnie z art. art. 4, 7 i 15 Dekretu dewizowego uchylenie zakazu powinno było nastąpić bądź w drodze generalnego zezwolenia Komisji Dewizowej, bądź w drodze rozporządzenia Ministra Skarbu, ogłoszonego w Dzienniku Ustaw.

Należy dla ścisłości zanotować jeszcze jedno generalne zezwolenie Komisji Dewizowej z dnia 27.VII.1937 r. nr 11578/LW/UN, udzielone bankom dewizowym i podane do wiadomości w okólniku Związku Banków nr 66 z 29.VII.1937 r., a mianowicie na odbiór przez banki dewizowe przysyłanych z zagranicy w czasie trwania konwersji, tj. do 31 maja 1938 r. włącznie, obligacyj oraz kuponów bieżących i jeszcze niezapadłych od polskich pożyczek dolarowych, emitowanych za granicą, na wysyłanie za granicę pochodzących z zamiany obligacyj oraz świadectw ułamkowych 4½% Wewnętrznej Pożyczki Państwowej oraz na przekazanie za granicę — bez osobnego zezwolenia Komisji Dewizowej — sum, uzyskanych przy konwersji z wypłaty 35% kuponu bieżącego zamienianych obligacyj pożyczek dolarowych, oraz sum, pochodzących z wypłaty w gotówce końcówek. Banki dewizowe będą mogły zatem również przyjmować — bez specjalnego zezwolenia Komisji Dewizowej — do depozytu cudzoziemca obligacje 4½% Wewnętrznej Pożyczki Państwowej, pochodzące z wymiany obligacyj pożyczek dolarowych, przesłanych w celu konwersji z zagranicy.

Instrukcja z 8.VIII.1936 r. stanowi w p. II—2), że władzom celnym przy przywozie z zagranicy papierów procentowych, dywidendowych oraz kuponów od takich papierów należy przedstawić bądź zezwolenie Komisji Dewizowej, bądź zaświadczenie Banku Polskiego o udzieleniu takiego zezwolenia przez Komisję Dewizową. Podobny przepis zawiera § 41 instrukcji Ministerstwa Poczt i Telegrafów z 21.VIII.1936 r. w sprawie wykonywania przez urzędy pocztowe przepisów o obrocie pieniężnym z za granicą oraz o obrocie krajowymi i zagranicznymi środkami płatniczymi (Dz. Urz. M. P. i T. nr 19 poz. 46 i nr 29 poz. 58) w odniesieniu do wydawania adresatom przesyłek pocztowych, zawierających papiery procentowe, dywidendowe i kupony od takich papierów.

W związku z powyższymi przepisami Związek Banków zawiadomił banki dewizowe okólnikiem nr 28 z 4.XI.1936 r., że winny one we wszystkich wnioskach, w których zwracają się do Komisji Dewizowej o zezwolenie na przywóz papierów z zagranicy, tzn. w tych wypadkach, w których nie mają zastosowania generalne zezwolenia, — prosić równocześnie o wydanie zaświadczenia, przeznaczonego dla urzędu pocztowego.

Uważamy, że czynienie różnicy w sposobie legitymowania się wobec władz celnych przy odbiorze przesyłek papierów wartościowych z zagranicy w zależności od tego, czy klient zwraca się o zezwolenie za pośrednictwem Banku Polskiego, czy też banku dewizowego, za niecelowe. Nie wiadomo, dlaczego zaświadczenie banku dewizowego o udzieleniu zezwolenia przez Komisję Dewizową nie jest wystarczające, podczas gdy wystarcza takie zaświadczenie, wystawione przez Bank Polski. Należy przypomnieć, że inne jest stanowisko powołanej już instrukcji Min. Poczt i Telegrafów, o ile chodzi o wpłaty na konta czekowe P. K. O. cudzoziemców dewizowych. W tych wypadkach urzędy pocztowe zgodnie z § 27 instrukcji winny jednakowo honorować zarówno zaświadczenia Banku Polskiego, jak i banków dewizowych.

Wszelkie osoby i firmy, nie będące bankami dewizowymi, mogą otrzymywać z zagranicy przesyłki z papierami procentowymi i dywidendowymi oraz kuponami — wyłącznie za zezwoleniem Komisji Dewizowej. Instytucjom kredytowym, nie posiadającym uprawnień banków dewizowych, wolno z mocy generalnego zezwolenia Komisji Dewizowej, zawartego w okól-

niku Komisji Dewizowej nr 33 z 21.I.1938 r., administrować otrzymanymi z zagranicy papierami procentowymi i dywidendowymi, o ile na przyjęcie ich do depozytu otrzymano zezwolenie Komisji Dewizowej.

CZEKI I WEKSLE.

Otrzymywanie z zagranicy czeków i weksli, opiewających na walutę zagraniczną lub krajową, nie jest zakazane przez Dekret Dewizowy.

Co do zwrotu przez banki za granicę nadesłanych weksli i czeków — Związek Banków wyjaśnił w okólniku nr 39 z 22.XII. 1936 r., co następuje:

a) jeżeli czeki i weksle zostają przysłane z zagranicy tylko celem umieszczenia jednej z adnotacyj, wymienionych w okólniku Komisji Dewizowej nr 26, — wówczas umieszczenie adnotacyj dopuszczalne jest tylko za zgodą Komisji Dewizowej, bez względu na wysokość sumy, na którą przesyłka opiewa. We wniosku należy podawać datę, pod którą weksle poprzednio były wysłane z kraju i ewentualnie potrzebne wyjaśnienia;

b) czeki i weksle, z których wynika, że zostały nielegalnie wywiezione z Polski, można zwracać za granicę na żądanie cudzoziemca tylko po uprzednim uzyskaniu zezwolenia Komisji Dewizowej — bez względu na wysokość przesyłki;

c) czeki i weksle, nie wykupione lub też protestowane, jak i przed terminem płatności, mogą banki dewizowe zwracać na żądanie cudzoziemców za granicę, bez uzyskiwania zezwolenia Komisji Dewizowej — lecz bez umieszczenia jednej z adnotacyj, wymienionych w okólniku Komisji Dewizowej nr 26.

W stosunku do przesyłek z zagranicy krajowych weksli i czeków wyjaśnia jeszcze okólnik Związku Banków nr 90 z 28.I.1938 r., że:

„jeżeli przesyłka zawiera krajowe środki płatnicze inne niż pieniądze (np. weksle, czeki), nie zaopatrzone w adnotację banku dewizowego, stwierdzającą udzielenie zezwolenia na ich wysłanie za granicę, ani niepłatne z rachunku zagranicznego wolnego, — wówczas zarówno wydanie przesyłki, jak też wykonanie jakichkolwiek dyspozycyj, wymaga zezwolenia Komisji Dewizowej".

Z zacytowanego przepisu okólnika wynika, że banki nie powinny zwracać nadesłanych weksli i czeków, nie opatrzonych adnotacją, stwierdzającą legalność uprzedniego wysłania ich za granicę, lecz powinny w tym względzie uzyskać decyzję Komisji Dewizowej.

Komisja Dewizowa, jak wynika z okólnika Związku Ban-

ków nr 54 z 8.V.1937 r., poleciła bankom dewizowym w wypadkach otrzymywania weksli, wysłanych poprzednio za granicę i opatrzonych w jedną z klauzul, wymienionych w rozdziale II okólnika nr 26 Komisji Dewizowej, skreślić przed wydaniem weksla wykupującemu lub osobie trzeciej klauzulę, umieszczoną na wekslu.

O kredytowaniu rachunków zagranicznych wolnych z tytułu inkasa nadesłanych z zagranicy weksli i czeków mowa jest w okólniku Komisji Dewizowej nr 26 z 30 lipca 1936 r.

(C. d. n.)

Z Komisji Dewizowej

WYDANIE III. Warszawa, dnia 15 lutego 1938 r.

OKÓLNIK nr 10

w sprawie sprzedaży i kupna złota
na cele przemysłowo-przetwórcze, naukowe i lecznicze.

(Przepisy uzupełnione uchwałami Komisji Dewizowej z dnia 14 lipca 1937 r. i 28 stycznia 1938 r.)

W związku z postanowieniami art. 6 dekretu Prezydenta R. P. z dnia 26 kwietnia 1936 r. w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi (Dz. U. R. P. nr 32, poz. 249) Komisja Dewizowa zezwala aż do odwołania niżej wymienionym osobom na sprzedaż i kupno złota w kraju w zakresie i na warunkach, ustalonych niniejszym okólnikiem.

I. SPRZEDAŻ.

1. Wytapiacze złota (rafinerzy) na zasadzie zezwoleń, udzielonych im imiennie na wniosek Ministerstwa Przemysłu i Handlu przez Komisję Dewizową bezpośrednio lub za pośrednictwem Banku Polskiego, mogą sprzedawać z posiadanych zapasów złoto na cele naukowe, lecznicze, techniczno-dentystyczne, techniczne i przemysłowe następującym instytucjom, firmom i osobom:
   a) instytucjom rządowym i samorządowym, zakładom naukowym i leczniczym oraz przedsiębiorstwom przemysłowo-przetwórczym;
   b) lekarzom oraz lekarzom dentystom, którzy są uprawnieni do wykonywania praktyki na podstawie posiadanych zaświadczeń rejestracyjnych, wydanych przez właściwe władze;

c) uprawnionym i samodzielnym technikom dentystycznym, praktykującym na obszarach byłych zaborów niemieckiego i austriackiego na podstawie posiadanych zaświadczeń rejestracyjnych, wydanych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych lub Ministerstwo Opieki Społecznej;

d) osobom, trudniącym się zawodowo czynnościami techniczno-dentystycznymi, należącym do jednego z zarejestrowanych przez właściwe władze związków techników dentystycznych (pracowników techniczno-dentystycznych);

e) firmom handlowym, trudniącym się sprzedażą artykułów na cele techniczno-dentystyczne (składnicom dentystycznym) na zasadzie właściwych świadectw przemysłowych. Składnice dentystyczne, posiadające na terenie byłych zaborów austriackiego i rosyjskiego świadectwa złotnicze, nie mogą (poza zakupem złota dentystycznego i jego sprzedażą) korzystać z innych prerogatyw, jakie daje posiadanie świadectwa złotniczego;

f) osobom i firmom, trudniącym się przemysłem złotniczym, z wyjątkiem antykwariatów, przedsiębiorstw komisowych i magazynów artykułów dewocyjnych, na zasadzie właściwych świadectw przemysłowych, a na terenie byłych zaborów austriackiego i rosyjskiego — posiadającym ponadto świadectwa złotnicze, wydane przez urzędy probiercze. Zwolnienie rzemieślnika od obowiązku wykupienia świadectwa przemysłowego zastępuje w rozumieniu niniejszego okólnika posiadanie tego świadectwa (okólnik Ministerstwa Skarbu z dn. 26 listopada 1937 r. L. D. V. 39640/4/37 Dz. Urzęd. Ministerstwa Skarbu nr 31, poz. 900).

2. Firmy handlowe, trudniące się sprzedażą artykułów przeznaczonych na cele techniczno-dentystyczne, określone w punkcie pierwszym „e" okólnika (składnice dentystyczne), mogą sprzedawać złoto dentystyczne, tj. półfabrykaty złota, przeznaczone do prac dentystycznych, wyłącznie osobom, wymienionym w punktach 1. „a" do „d".

3. Osoby i firmy, trudniące się przemysłem złotniczym, z wyjątkiem składnic dentystycznych, antykwariatów, przedsiębiorstw komisowych, magazynów artykułów dewocyjnych, mogą sprzedawać złoto dentystyczne wyłącznie instytucjom, firmom i osobom, wymienionym w punktach 1. „a" do „e".

4. Osoby i firmy, uprawnione do zakupu złota na zasadzie postanowień niniejszego rozdziału, mogą nabywać złoto tylko w takich ilościach, jakie są im normalnie potrzebne do ich produkcji lub wykonywania zawodu w okresie najbliższych trzech miesięcy, wliczając w to zapas posiadanego już przez nie złota.

II. KUPNO.

5. Uprawnieni wytapiacze złota (rafinerzy) oraz osoby i firmy, trudniące się przemysłem złotniczym, mogą nabywać złoto we wszelkiej postaci z wyjątkiem sztab i monet. Z niniejszego upoważnienia nie mogą korzystać składnice dentystyczne, antykwariaty, przedsiębiorstwa komisowe i magazyny artykułów dewocyjnych.

Przez złoto w sztabach w znaczeniu, przyjętym w niniejszym okólniku, należy rozumieć takie stopy ze złota, bez względu na ich kształt, które odpowiadają następującym trzem warunkom:

a) zawierają czystego złota co najmniej 500‰,
b) ważą ponad 100 gramów, lub są opatrzone krajową lub zagraniczną cechą, określającą zawartość złota,
c) nie posiadają znamion gotowych do użytku wyrobów i nie są złomem, pochodzącym z takich wyrobów.

6. Złoto kupowane na zasadzie upoważnienia, zawartego w punkcie poprzednim, może służyć wyłącznie do sprzedaży w ramach uprawnień, wynikających z rozdziału I. niniejszego okólnika, oraz na potrzeby własnej produkcji nabywającego, a więc do wytwarzania surowców, półfabrykatów ze złota i przedmiotów złotych, posiadających znamiona gotowych do użytku wyrobów.

Za przedmioty, posiadające w rozumieniu niniejszego okólnika znamiona wyrobów gotowych do użytku, uważa się takie wykończone i do użytku zdatne przedmioty, które w tej postaci także przed dniem 26 kwietnia 1936 r. sporządzano ze złota i których wytwarzanie ze złota jest powszechnie przywiązane do ich normalnego przeznaczenia użytkowego.

7. Zezwala się aż do odwołania na zawieranie transakcji kupna-sprzedaży złota listkowego z tym, że jeżeli kupowane złoto nie służy do użytku własnego nabywcy dla celów przemysłowo-przetwórczych, lecz nabywane jest w ilościach ponad 100 gramów brutto do dalszej odprzedaży, korzystanie z niniejszego zezwolenia uwarunkowane jest posiadaniem przez nabywcę złota imiennego upoważnienia, udzielonego na wniosek Ministerstwa Przemysłu i Handlu przez Komisję Dewizową bezpośrednio lub za pośrednictwem Banku Polskiego.

III. OBOWIĄZEK PROWADZENIA REJESTRÓW.

8. Osoby i firmy, sprzedające złoto w ramach uprawnień, wynikających z przepisów punktów 1-go, 2-go i 3-go niniejszego okólnika, obowiązane są prowadzić rejestr rozchodu złota, zawierający następujące rubryki:

a) liczba porządkowa transakcji;
b) data sprzedaży;
c) imię, nazwisko lub firma i dokładny adres nabywcy;
d) podstawa, na zasadzie której sprzedano złoto (zaświadczenie, legitymacja, przez kogo wydana, numer zaświadczenia lub legitymacji);
e) rodzaj, próba i waga brutto złota;
f) suma ogólna w złotych, otrzymana od nabywcy;
g) cel nabycia złota;
h) pokwitowanie nabywcy wraz z następującą deklaracją:

„Niniejszym oświadczam, że zakupione złoto łącznie z posiadanym przeze mnie zapasem nie przekracza mego normalnego trzymiesięcznego zapotrzebowania oraz że znane mi są po-

stanowienia dekretu Prezydenta R. P. z dn. 26 kwietnia 1936 r. i okólnika Komisji Dewizowej nr 10 z 15 lutego 1938, a w szczególności sankcje karne, przewidziane w wyżej wymienionym dekrecie na wypadek niezgodnego z przepisami dewizowymi obrotu złotem".

Pokwitowanie nabywcy przez podpis jego w rejestrze można zastąpić oddzielnym dokumentem, który winien zawierać wszystkie dane, wyżej przepisane.

Osoby, wymienione w punkcie 1. „f" niniejszego okólnika, winny uwidoczniać w rejestrze rozchodu złota również te ilości, które zostały zużyte na własną produkcję wyrobów gotowych.

9. Uprawnieni wytapiacze złota (rafinerzy), składnice dentystyczne i osoby, trudniące się przemysłem złotniczym, obowiązane są prowadzić rejestr przychodu złota, nabywanego na podstawie upoważnień przyznanych niniejszym okólnikiem. Rejestr ten winien zawierać następujące rubryki:

a) liczba porządkowa transakcji;

b) data nabycia;

c) rodzaj, próba i waga brutto złota;

d) suma ogólna w złotych, zapłacona poszczególnym sprzedawcom.

W przypadkach, gdy złoto zakupiono u rafinerów, osób trudniących się przemysłem złotniczym lub w Banku Polskim, bądź też sprowadzono z zagranicy, należy ponadto wymienić w rejestrze źródło nabycia złota.

10. Rejestry, ustalone w punktach 8-ym i 9-ym, należy tak prowadzić, aby każda transakcja była uwidoczniona w osobnej pozycji. Omawiane rejestry, jak również deklaracje i odrębne pokwitowania, przewidziane w punkcie 8-ym, winny być w taki sposób przechowywane, aby organy kontroli zawsze mogły mieć do nich dostęp.

11. Komisja Dewizowa bezpośrednio lub za pośrednictwem Banku Polskiego może cofnąć bez podania powodów uprawnienia, przyznane niniejszym okólnikiem.

KOMISJA DEWIZOWA

Uwaga: okólnik Komisji Dewizowej nr 10 z dnia 22 maja 1937 r. oraz uzupełnienie z dnia 14 lipca 1937 r. przestają obowiązywać.

KSIĘGOWANIE NA RACHUNKACH CUDZOZIEMCÓW.

Osoby fizyczne lub prawne, mające miejsce zamieszkania lub siedzibę w kraju, mogą — zgodnie z postanowieniami par. 14 (2) Rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 24.VII.1936 r. — prowadzić rachunki cudzoziemców, z którymi mają rozliczenia pieniężne z obrotów towarowych lub z innych tytułów. Księgowanie na tych rachunkach czynności — których dokonywanie jest ograniczone przepisami dekretu i wydanych na jego podstawie rozporządzeń oraz uchwał Komisji Dewizowej — nastąpić może po uprzednim uzyskaniu zezwolenia na spełnienie samej czynności. Ponadto, księgowanie nie może prowadzić do kompensaty należności wzajemnych, jeżeli na ich skompensowanie nie uzyskano zezwolenia.

W związku z powyższym nie wymagają zezwoleń Komisji Dewizowej uznania rachunków cudzoziemców, będących udziałowcami krajowych spółek handlowych, za zysk bilansowy, lub obciążenia za stratę bilansową, uznania lub obciążenia za odsetki od rachunków bieżących, jak również przeniesienia z jednego rachunku na inny rachunek tego samego udziałowca zagranicznego z tym, że księgowanie, jak wyżej podano — nie może prowadzić do kompensaty należności wzajemnych.

Natomiast obciążanie tych rachunków sumami podjętymi na opłacenie podatków państwowych lub komunalnych, jak również przeniesienia z rachunku jednego udziałowca zagranicznego na rachunek innego udziałowca zagranicznego wymagają uprzedniego zezwolenia Komisji Dewizowej na wypłatę w kraju z polecenia cudzoziemca, bądź na postawienie mu do dyspozycji środków płatniczych.

O wymagane zezwolenia należy ubiegać się, występując do Komisji Dewizowej z wnioskami na urzędowych formularzach, złożonymi za pośrednictwem dowolnie obranego banku dewizowego. (Gospodarcza Służba Informacyjna nr 8 z 1938 r.).

Z Ministerstwa Sprawiedliwości

OKÓLNIK nr 1862/II. A/38

(Dziennik Urzędowy Min. Sprawiedliwości nr 2 z 15.II.1938 r., str. 34)

w sprawie przestrzegania przepisów dewizowych przy sporządzaniu aktów notarialnych i dokonywaniu wpisów w księgach hipotecznych.

Do Panów Prezesów sądów apelacyjnych i okręgowych.

Do obowiązków notariuszów należy ścisłe przestrzeganie, by sporządzane przez niego czynności nie naruszały przepisów prawa i nie stały w sprzeczności z porządkiem publicznym (art. 64 prawa o notariacie); nie wolno więc notariuszowi m. in. sporządzić aktu sprzecznego z przepisami dekretu Prez. Rzplitej z dnia 26 kwietnia 1936 r. w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi (DURP. Nr 32 poz. 249) tzw. przepisami dewizowymi. Jeżeli zatem z oświadczeń stron wynika, że zaprojektowana czynność naruszyłaby przepisy dewizowe, np. strona oświadcza, że stawia lub postawiła do dyspozycji cudzoziemca pewne sumy pieniężne — tytułem zadatku — bez zezwolenia Komisji Dewizowej, notariusz winien odmówić sporządzenia takiego aktu.

Również dokonywanie w księgach hipotecznych wpisów na

podstawie aktów, naruszających przepisy dewizowe, byłoby sprzeczne z zasadami porządku publicznego.

Z uwagi na doniosłość przepisów dewizowych dla gospodarki narodowej proszę Panów Prezesów o czuwanie nad ścisłym przestrzeganiem przez notariuszów i przez wydziały hipoteczne wytycznych, ustalonych niniejszym reskryptem.

Warszawa, dnia 26 stycznia 1938 r.

Uwaga Redakcji:

Umowy zawarte z naruszeniem przepisów prawa dewizowego są nieważne zgodnie z art. 56 § 1 K. Z. niezależnie od sankcji karnej dla uczestników umowy i ewent. sankcji dyscyplinarnych dla notariusza. Niemniej jednak zgodnie z art. 20 i 21 prawa hipotecznego z 1818 r. zatwierdzenie aktu przez zwierzchność hipoteczną, która przy zatwierdzeniu obowiązana jest badać „czyli nie uchybiono przepisów prawa, na których polega ważność czynu“ -- akt przybiera znamię wiary publicznej względem osób trzecich, tak, że akt nieważny w stosunkach między stronami, które go zawierały, posiada rękojmię wiary publicznej względem osób trzecich. Dlatego też słuszne i pożyteczne jest zwrócenie w okólniku uwagi Wydziałom Hipotecznym na niezbędność czuwania nad przestrzeganiem przepisów dewizowych przez strony akty hipoteczne, zawierające ze względów porządku publicznego i gospodarki narodowej.

Inną sprawą jest jednak, że na skutek lakoniczności Dekretu Dewizowego większość zasad dotyczących obrotu nieruchomościami i hipotekami dedukowana została w drodze interpretacji przez Komisję Dewizową i Ministerstwo Skarbu (porównaj komunikat Komisji Dewizowej dotyczący obrotu nieruchomościami i prawami rzeczowymi na nieruchomościach w świetle przepisów prawa dewizowego — Polska Gospodarcza z 17.VII.37 i Dz. Urz. Min. Spr. Nr 2 z 1938 r.). Komunikat ten ze względu na tryb ogłoszenia nie stanowi jednak prawa wiążącego i szereg zasad w nim zawartych może podlegać dyskusji co do zgodności z Dekretem Dewizowym (por. Stanisław Ettinger „Obrót nieruchomościami i hipotekami w świetle przepisów prawa dewizowego“).

INSTRUKCJA

w sprawie czynności Izb Przemysłowo-Handlowych, wykonywanych w związku z okólnikiem Nr 14 Komisji Dewizowej.

(rozesłana przez Związek Banków w Polsce)

I.

CZYNNOŚCI IZB PRZEMYSŁOWO-HANDLOWYCH.

Stosownie do postanowień okólnika Nr 14 Komisji Dewizowej z dnia 16 kwietnia 1937 r. oraz niniejszej instrukcji, Izby Przemysłowo-Handlowe wykonują następujące czynności:

1) poświadczają ceny fakturowe (faktury), gdy:
   a) dokument, stwierdzający uprawnienie do przywozu, nie określa wartości towaru;
   b) cena fakturowa przekracza cenę przeciętną, wynikającą z pozwolenia przywozu;
2) dokonują podwyższenia wagi, uwidocznionej na pozwoleniach przywozu, wydanych z kontyngentów wartościowych;
3) stwierdzają dopuszczalność uregulowania należności przez osobę trzecią, tj. inną niż ta, na imię której zostało wydane pozwolenie przywozu.

Niniejsza instrukcja stosuje się tylko wówczas, jeżeli zapłata za sprowadzony towar nie następuje w rozrachunku, wykonywanym przez Polski Instytut Rozrachunkowy lub Polskie Towarzystwo Handlu Kompensacyjnego.

Izby Przemysłowo-Handlowe dokonują czynności, wymienionych wyżej według właściwości terytorialnej dla firmy lub osoby, na imię której został wydany dokument, stwierdzający uprawnienie do przywozu, względnie firmy lub osoby, uprawnionej do przekazu (część VI). Czynności, wymienione w pkt. 1*b*, 2 i 3 odnośnie przywozu w ramach transakcji wiązanych oraz przywozu firm i osób z okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, wykonuje Komitet Przywozowy Rady Handlu Zagranicznego R. P.

Przy wykonywaniu czynności, przewidzianych niniejszą instrukcją, Izby Przemysłowo-Handlowe żądają od zainteresowanych wszelkich wyjaśnień i dokumentów oraz przeprowadzają wszelkie dochodzenia, konieczne — ich zdaniem — w każdym poszczególnym przypadku.

II.

ZWOLNIENIE OD POŚWIADCZANIA CEN.

Przedsiębiorstwa państwowe, sprowadzające towary dla celów wojskowych, mogą uzyskać generalne zwolnienie od poświadczania cen przez Izby Przemysłowo-Handlowe (czynności, wymienione w pkt. 1*a* i 1*b*). Zwolnienia udziela Komisja Dewizowa na podstawie należycie umotywowanej i popartej przez właściwą władzę wojskową prośby.

III.

POŚWIADCZENIA CENY FAKTUROWEJ, GDY DOKUMENT, STWIERDZAJĄCY UPRAWNIENIE DO PRZYWOZU, NIE OKREŚLA WARTOŚCI TOWARU.

Dokumenty, stwierdzające uprawnienie do przywozu, nie określają wartości towaru, gdy towar sprowadza się na podstawie:
a) zwolnienia od należności celnych na podstawie art. 22 prawa celnego (Dz. U. R. P. Nr 84, poz. 610 z 1933 r.);
b) zniżki celnej lub zwolnienia od cła, przewidzianych w rozporzą-

dzeniach, wydanych na podstawie art. 23 ust. 1 lit. *a* prawa celnego (Dz. U. R. P. Nr 84, poz. 610 z 1933 r.);

c) pozwolenia na obrót uszlachetniający czynny lub bierny;

d) pozwolenia przywozu, wydanego przed dniem 27 maja 1936 r., bez względu na datę oclenia towaru.

W tych wszystkich przypadkach poświadczenie ceny wydaje się w formie umieszczenia na fakturze lub przedłużku trwale z nią złączonym klauzuli o zgodności wymienionej w tej fakturze ceny z cenami zakupu za granicą w chwili zakontraktowania towaru. Klauzulę podpisuje pod pieczątką dyrektor Izby Przemysłowo-Handlowej lub osoba przezeń upoważniona.

Poświadczenie winno wyraźnie podkreślać, jakiego rodzaju ceny dotyczy (cena cif, fob, franco, loco itp.). Poświadczona winna być cena, określona w fakturze.

Ponadto winna Izba Przemysłowo-Handlowa na każdorazowe żądanie Komisji Dewizowej poświadczyć zgodność ze zwyczajami handlowymi oraz przyjętymi normami danych odnośnie kosztów ubocznych, dotyczących towarów, sprowadzonych na podstawach, wymienionych wyżej od *a* do *d* (bliższe określenie tych kosztów część IV pkt. 2).

Poświadczenia te wydaje się w sposób analogiczny, jak poświadczenia odpowiednich cen fakturowych.

IV.

POŚWIADCZENIA CENY FAKTUROWEJ W PRZYPADKU, GDY PRZEKRACZA ONA CENĘ PRZECIĘTNĄ, WYNIKAJĄCĄ Z POZWOLENIA PRZYWOZU.

1) *Cena przeciętna, wynikająca z pozwolenia przywozu.*

Za cenę przeciętną, wynikającą z pozwolenia przywozu, należy uważać cenę jednostkową, wynikającą z każdorazowego stanu wykorzystania tego pozwolenia. Przekroczenie ceny przeciętnej, wynikającej z pozwolenia przywozu, wymaga poświadczenia ceny fakturowej.

P r z y k ł a d:

Pozwolenie przywozu opiewa na 100 kg wartości 1.000 zł i nie jest wykorzystane — cena przeciętna wynosi 10 zł za 1 kg. Jeżeli na to pozwolenie importer sprowadzi partię towaru 50 kg za 200 zł, wówczas pozostanie do wykorzystania 50 kg za 800 zł. Cena przeciętna dla następnej partii będzie 800 : 50, czyli 16 zł za 1 kg. Poświadczenie ceny przy drugiej partii będzie konieczne dopiero po przekroczeniu ceny 16 zł za 1 kg.

O ile na to samo pozwolenie przywozu importer sprowadzi najpierw 50 kg za 800 zł, wówczas przekaz należności może nastąpić po poświadczeniu ceny. Dla następnej partii miarodajną będzie cena przeciętna 200 : 50, czyli 4 zł za 1 kg i przy jej przekroczeniu koniecznym będzie poświadczenie ceny.

2) *Cena podlegająca poświadczeniu.*

Wartość towaru, oznaczona w pozwoleniu przywozu, rozumie się franco granica polska (cif port polski), obejmuje więc również wszystkie koszty, związane z zakupem i transportem towaru do granicy polskiego obszaru celnego, a płatne bezpośrednio lub za pośrednictwem osób trzecich w kraju lub za granicą (P. K. P., przedstawicieli, maklerów okrętowych, spedytorów itp.) na rzecz cudzoziemców w rozumieniu dekretu z dnia 26 kwietnia 1936 r. w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu krajowymi i zagranicznymi środkami płatniczymi (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 249 z 1936 r.). Narówni z kosztami ubocznymi, płatnymi na rzecz cudzoziemca, traktuje się koszty, związane z transportem towaru statkami polskimi. Za koszty uboczne uważa się koszty następujące:

a) transport do granicy polskiego obszaru celnego, przeładunek, magazynowanie za granicą;
b) ubezpieczenie w czasie transportu do granicy polskiego obszaru celnego, zagraniczne opłaty celne, przekazowe, konsularne i inne opłaty publiczno-prawne;
c) zagraniczne opłaty weterynaryjne oraz koszty paszy i ściółki;
d) opłaty na rzecz maklerów i agentów giełdowych za granicą;
e) spedycję (prowizję spedytora za granicą);
f) prowizję handlową, przypadającą cudzoziemcom, z tytułu pośredniczenia przy transakcji, np. agentom, przedstawicielom itp.;
g) procenty przy kupnie na kredyt;

a także inne tym podobne koszty, związane z importem danego towaru.

Ponieważ wszystkie wymienione wyżej koszty są objęte wartością towaru, oznaczoną na pozwoleniu przywozu, — przeto w przypadkach przekroczenia ceny przeciętnej, wynikającej z tego pozwolenia, winny Izby Przemysłowo-Handlowe przy poświadczaniu ceny fakturowej uwzględnić wszystkie te koszty.

Pojęcie franco granica polska (cif port polski) nie obejmuje *ogólnych* kosztów zagranicznych, związanych z działalnością importerską, jak np. utrzymywanie stałego przedstawicielstwa, składu itp., które nie są wobec tego objęte wartością towaru, oznaczoną na pozwoleniu przywozu.

3) *Postępowanie przy przekroczeniu ceny przeciętnej i wydania poświadczenia ceny przez Izbę Przemysłowo-Handlową.*

A. Przepisy ogólne.

Izby Przemysłowo-Handlowe wydają poświadczenie ceny na podstawie wniosku importera, który przedstawia kopię pozwolenia przywozu dla banku dewizowego oraz wszelkie inne dokumenty (faktura, kwity celne itp.), z których można niewątpliwie stwierdzić wysokość ceny, płaconej przez importera.

Do wniosku o poświadczenie ceny winno być ponadto załączone wyszczególnienie wszystkich wymienionych w części IV pkt. 2 kosztów

ubocznych, o ile nie są one objęte fakturą, oraz pisemne oświadczenie importera, że poza wyszczególnionymi towar nie jest ani nie był obciążony żadnymi innymi kosztami, związanymi z jego zakupem i transportem do granicy polskiego obszaru celnego, a płatnymi bezpośrednio lub pośrednio na rzecz cudzoziemca.

O ile towar nie jest fakturowany franco granica polska (cif port polski) i dokładne określenie kosztów ubocznych, związanych z transportem do granicy polskiej, nie jest możliwe w chwili składania wniosku o poświadczenie ceny fakturowej, należy do wniosku załączyć zaświadczenie spedytora (armatora, maklera okrętowego) o przypuszczalnej wysokości zagranicznych kosztów, płaconych za jego pośrednictwem.

Po zbadaniu sprawy Izba Przemysłowo-Handlowa wydaje według wzoru, załączonego poniżej, odpowiednie poświadczenie ceny na fakturze towarowej lub przedłużku trwale z nią złączonym. W poświadczeniu, podpisanym pod pieczątką przez dyrektora Izby Przemysłowo-Handlowej, wymienić należy rodzaj i ogólną wartość towaru w walucie, na którą opiewa faktura i przeliczyć ją na złote po kursie kupna według notowań giełdy warszawskiej z dnia, poprzedzającego wydanie poświadczenia.

Wydając poświadczenie ceny, Izba Przemysłowo-Handlowa umieszcza na kopii pozwolenia przywozu dla banku dewizowego pieczątkę następującej treści:

Izba Przemysłowo-Handlowa w ....

wydano poświadczenie ceny Nr .... na .... kg wartości zł ....

O ile poświadczenie ceny odnosi się do kilku pozwoleń przywozu i ilość kg, oclona lub mająca być oclona na każde z nich, nie da się określić, wówczas stempluje się wszystkie kopie tych pozwoleń dla banku dewizowego, dodając uwagę: „łącznie z pozwoleniem przywozu Nr ..... (HZ .....)".

W przypadku, gdy ogólna wartość pozwolenia przywozu jest przekroczona, należy ponadto wydać osobny odpis poświadczenia, który winien być załączony przez importera do wniosku dewizowego.

B. Warunki wydania poświadczenia cen.

Izba Przemysłowo-Handlowa wydaje poświadczenie ceny, o ile przedłożone przez importera dokumenty pozwalają na stwierdzenie, że płacona przezeń cena odpowiada cenom zakupu za granicą z okresu zawarcia przez importera kontraktu kupna-sprzedaży.

Wydanie poświadczenia ceny w przypadku przekroczenia ogólnej wartości pozwolenia przywozu z kontyngentu wartościowego uzależnione jest ponadto od jednego z następujących warunków:

a) posiadanie przez daną Izbę Przemysłowo-Handlową rezerwy na ten kontyngent;

b) posiadanie przez Komitet Przywozowy Rady Handlu Zagranicznego R. P. rezerwy na ten kontyngent;

c) udzielenie awansu na najbliższy kontyngent przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu.

ad a). Izba Przemysłowo-Handlowa wydaje poświadczenie ceny we własnym zakresie, obciążając kontyngent kwotą przekroczenia ogólnej wartości pozwolenia przywozu.

ad b) i c). Izba Przemysłowo-Handlowa wystawia poświadczenie ceny, lecz nie wydaje go importerowi, natomiast przesyła je do Komitetu Przywozowego Rady Handlu Zagranicznego R. P. wraz z opinią i wszystkimi dokumentami. W przypadku posiadania przez Komitet Przywozowy rezerwy na dany kontyngent obciąży on kontyngent kwotą przekroczenia pozwolenia przywozu i wydaje wystawione przez Izbę Przemysłowo-Handlową poświadczenie ceny bezpośrednio importerowi, zwracając mu odpowiednie dokumenty. W przypadku nieposiadania przez Komitet Przywozowy Rady Handlu Zagranicznego R. P. rezerwy, załatwia on sprawę negatywnie we własnym zakresie lub (o ile dane przekroczenie ze względu na wyjątkowe okoliczności zasługuje na uwzględnienie) występuje do Ministerstwa Przemysłu i Handlu o udzielenie awansu, motywując szczegółowo swój wniosek. Jeżeli awans zostanie przyznany, wówczas Komitet Przywozowy potrąca go od przydziału danej firmy w następnym okresie kontyngentowym i wydaje importerowi poświadczenie ceny, jak w przypadku posiadania rezerwy. W przypadku negatywnej decyzji Ministerstwa Przemysłu i Handlu lub Komitetu Przywozowego Rady Handlu Zagranicznego R. P., ten ostatni unieważnia wystawione przez Izbę Przemysłowo-Handlową poświadczenie ceny i odsyła je do Izby wraz z dokumentami, które winny być zwrócone importerowi.

Bez zachowania jednego z wymienionych powyżej od *a* do *c* warunków, poświadczenie ceny przy przekroczeniu ogólnej wartości pozwolenia przywozu z kontyngentu wartościowego może być wydane jedynie, o ile importer posiada drugie nieprzeterminowane pozwolenie przywozu na ten sam towar i ten sam kraj, które jest na tyle niewykorzystane, że może być z jego kopii dla banku dewizowego odpisane przekroczenie pierwszego pozwolenia przywozu. Wydanie poświadczenia ceny jest w tym przypadku uwarunkowane żądaniem Komisji Dewizowej, uwidocznionym na wniosku dewizowym w formie klauzuli: „poświadczyć cenę łącznie z pozwoleniem przywozu Nr . . .“. Na odpowiednich kopiach pozwoleń przywozu dla banku dewizowego i w samym poświadczeniu ceny Izba Przemysłowo-Handlowa zaznacza, że zostało ono wydane na żądanie Komisji Dewizowej. Poświadczenie ceny wydaje się w tym przypadku tylko w jednym egzemplarzu.

V.

PODWYŻSZENIE WAGI, WYMIENIONEJ NA POZWOLENIU PRZYWOZU, WYDANYM Z KONTYNGENTU WARTOŚCIOWEGO.

Przy przydziałach z kontyngentów wartościowych, importer może się ubiegać o podwyższenie wagi, wymienionej w pozwoleniu przywozu, z jednoczesnym utrzymaniem wartości pierwotnego pozwolenia.

Na podstawie podania, złożonego przez importera o przyznanie do-

datkowego przydziału wagowego, Izba Przemysłowo-Handlowa może wydać dodatkowe pozwolenie przywozu na różnicę wagi z kopią dla banku dewizowego, jednakże nie podając na niej wartości, umieszczając natomiast w rubryce „wartość" klauzulę: „ważne łącznie z wartością pozwolenia przywozowego Nr . . . .". Klauzula winna być również uwidoczniona na tryplikacie pozwolenia.

VI.

STWIERDZENIE DOPUSZCZALNOŚCI UREGULOWANIA NALEŻNOŚCI PRZEZ OSOBĘ TRZECIĄ, TJ. INNĄ NIŻ TA, NA IMIĘ KTÓREJ ZOSTAŁO WYDANE POZWOLENIE PRZYWOZU.

Jeżeli w chwili składania podania o pozwolenie przywozu importer może wymienić osobę trzecią, za której pośrednictwem towar będzie sprowadzony (np. agentury, domy handlowe, domy spedycyjno-transportowe, centrale zakupów) i która będzie przekazywała należność, — wówczas powinien to zaznaczyć w podaniu o pozwolenie przywozu, a Izba Przemysłowo-Handlowa powinna umieścić na podaniu opinię w tym względzie.

W razie pozytywnego załatwienia sprawy, umieszcza się na kopii dla banku dewizowego w rubryce warunków specjalnych klauzulę: „przekaz może wykonać . . . . . .". Klauzula powinna być również umieszczona na tryplikacie pozwolenia.

O ile osoba, przekazująca należność, nie może być wskazana w chwili wnoszenia podania o pozwolenie przywozu, wówczas Izba Przemysłowo-Handlowa na wniosek importera (o ile to uzna za uzasadnione) umieści dodatkowo na kopii pozwolenia przywozu dla banku dewizowego klauzulę: „przekaz może wykonać . . . .".

VII.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE.

Niezależnie od odpowiedzialności dyrektorów Izb Przemysłowo-Handlowych za należyte wykonywanie czynności, powierzonych Izbom niniejszą instrukcją, ponosić będą osobistą odpowiedzialność, przewidzianą przepisami dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 kwietnia 1936 r., pracownicy Izb Przemysłowo-Handlowych, wykonujący te czynności. Nazwiska i podpisy tych pracowników winny być podane do wiadomości Ministerstwa Przemysłu i Handlu oraz Komisji Dewizowej.

O wysokości opłat, pobieranych w związku z wykonywaniem przewidzianych tą instrukcją czynności, zawiadomione będą Izby Przemysłowo-Handlowe osobnym pismem Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Instrukcja niniejsza wchodzi w życie dnia 1 grudnia 1937 r.

Jednocześnie tracą moc obowiązującą instrukcje Ministerstwa Przemysłu i Handlu z dnia 29 kwietnia 1937 r. Nr HZ/I/III/124 oraz wszelkie inne zarządzenia, dotyczące przedmiotu niniejszej instrukcji, wydane

zarówno przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu, jak i przez Centralną Komisję Przywozową oraz Izby Przemysłowo-Handlowe, o ile odpowiednie instytucje nie zarządzą inaczej w zakresie im właściwym.

WZÓR POŚWIADCZENIA CENY FAKTUROWEJ.

Izba Przemysłowo-Handlowa stwierdza, że wartość ...... kg brutto .... kg netto wagi fakturowej .... oclonych (które mają być oclone) na podstawie pozwolenia przywozu Nr .... HZ .... z dnia .... wydanego firmie .... w

.... ul. ....

Nr .... ogólnej wartości złotych .... wynosi ...... czyli złotych ....

Wartość powyższa odpowiada cenom zakupu za granicą w chwili zakontraktowania towaru i obejmuje wszystkie koszty, związane z zakupem i transportem towaru do granicy polskiego obszaru celnego.

Pierwotna wartość ogólna pozwolenia przywozu (nie) została przekroczona (o zł ....)

Podpis

Uwaga:

Ze Związku Banków w Polsce

Warszawa, dnia 30 grudnia 1937 r.

OKÓLNIK Nr 88.

Dot.: Instrukcja Kom. Obr. Tow. o doręczaniu zaświadczeń walutowych.

Zwraca się uwagę banków dewizowych na uchwałę Komisji Obrotu Towarowego z dnia 20 listopada 1937 r. w sprawie instrukcji o doręczaniu zaświadczeń walutowych na wywóz towarów za granicę i do W. M. Gdańska, obowiązkach eksporterów oraz kontroli wpływu i rozliczeń waluty eksportowej — ogłoszoną w „Monitorze Polskim“ Nr 294 z dnia 22 grudnia 1937 r.

Uchwała ta zawiera równocześnie przepisy, odnoszące się do potwierdzania skupu waluty eksportowej przez banki dewizowe.

Poniżej podaje się do wiadomości treść listu Polskiego Instytutu Rozrachunkowego do Związku Banków w Polsce z dnia 29 grudnia 1937 r. w sprawie stosowania przepisów, zawartych w uchwale Komisji Obrotu Towarowego:

„W związku z instrukcją o doręczaniu zaświadczeń walutowych na wywóz towarów za granicę i do W. M. Gdańska, obowiązkach eksporterów oraz kontroli wpływu i rozliczeń waluty eksportowej, ogłoszoną w Monitorze Polskim Nr 294 z dnia 22.XII.1937 r., poz. 462 oraz powołując się na rozmowę z Panami, Polski Instytut Rozrachunkowy zawiadamia, że nowe komplety stron V i VI zgłoszeń wywozowych oraz kopie dla banku dewizowego, potwierdzenia na egz. V, będą przez Instytut rozesłane bezpośrednio do banków dewizowych w dniach najbliższych.

Treść potwierdzenia bankowego na egz. V zgłoszenia wywozowego nie została zmieniona, natomiast zmianie uległa odwrotna strona tego egz. (rozliczenie eksportera), gdyż eksporter obowiązany jest od 1.I.1938 r. rozliczać się z transakcji eksportowej przed instytucją, upoważnioną do kontroli tych rozliczeń na egz. VI (rozliczenie transakcji eksportowych).

W związku z tym Instytut prosi, aby począwszy od 1 stycznia 1938 r. Banki nie przyjmowały rozliczeń eksportera na odwrotnej stronie dawnego egz. V. Egz. VI w nowym komplecie formularzy stanowić będzie wzór rozliczenia eksportera, które eksporter obowiązany będzie złożyć organizacji kontrolującej, a nie bankowi. Dawny egz. VI (kopia dla banku dewizowego potwierdzenia skupu waluty eksportowej) nie będzie stanowić egz. złączonego z kompletem formularzy, lecz będzie Bankom dostarczony przez Instytut osobno, w miarę zapotrzebowania.

Instytut zwraca uwagę, iż w myśl powołanej instrukcji K. O. T. potwierdzenia wpływów sum, otrzymanych przez eksportera za wywóz jeszcze niedokonany (zaliczki), powinno być dokonane na egz. V zgłoszenia (bez numeru), na którym eksporter obowiązany jest podać Nr konta nadany przez Polski Instytut Rozrachunkowy i podanym mu do wiadomości przez instytucję doręczającą zaświadczenia walutowe oraz Nr serii organizacji doręczającej. Jednocześnie eksporter powinien umieścić wzmiankę, iż wpływ stanowi zaliczkę na eksport niedokonany. W związku z powyższym, począwszy od 1 stycznia 1938 r., przy potwierdzaniu wpływu zaliczek nie mają już zastosowania tzw. formularze zaliczkowe, które wycofuje się z użycia.

Instytut prosi o podanie powyższych przepisów do wiadomości Banków, należących do Związku Panów.

Przy tej sposobności Instytut prosi o wydanie Bankom polecenia:

a) aby zwracały uwagę eksporterom przy dokonywaniu skupu waluty eksportowej, iż eksporter jest obowiązany uzyskać potwierdzenie wpływu należności na egz. V zgłoszenia wywozowego;

b) aby Banki przesyłały Instytutowi górne odcinki potwierdzeń na egz. V zgłoszeń wywozowych niezwłocznie po wystawieniu potwierdzenia.

Instytut zaznacza, że prawidłowe działanie kontroli waluty eksportowej jest przede wszystkim uzależnione od sprawnej pracy banków dewizowych w powyższym zakresie“.

Zwraca się specjalną uwagę banków dewizowych na to, że Polski Instytut Rozrachunkowy będzie przesyłał bankom dewizowym specjalne druki, przeznaczone jako kopie dla banków dewizowych potwierdzenia V. Kopie te banki dewizowe winny przechowywać u siebie.

Warszawa, dnia 7 stycznia 1938 r.

OKÓLNIK Nr 89.

Rachunki gdańskie. Wpłaty z tytułu inkasa pobrań pocztowych.

Poniżej podajemy do wiadomości treść pisma Komisji Dewizowej do Związku Banków w Polsce z dnia 4 stycznia 1938 r. Nr 66/JP/UN.:

„Komisja Dewizowa zezwala — aż do odwołania — Oddziałom Banku Polskiego i bankom dewizowym na przyjmowanie na rachunki gdańskie bez względu na wysokość sumy i bez wymagania — stosownie do przepisów okólnika Nr 16 — oświadczeń osób przekazujących:

1) wpłat urzędów pocztowych z tytułu inkasa pobrań za przesyłki towarowe w paczkach, nadesłane z Gdańska (adres pomocniczy z przekazem pobraniowym, druk Ministerstwa Poczt i Telegrafów Nr 150/Pocz. lub z blankietem nadawczym Pocztowej Kasy Oszczędności, druk P. K. O. Nr 105 P.:), jeżeli na odcinku, pozostającym w aktach banku, wymienione jest nazwisko i adres odbiorcy paczki;
2) wpłat, dokonywanych przez kasy (ekspedycje) towarowe stacji Polskich Kolei Państwowych w kraju z tytułu pobrania towarowego.

Wpłaty urzędów pocztowych z tytułu inkasa na zasadzie listów zleceniowych, zleceń inkasowych i listów (poleconych i wartościowych) za pobraniem mogą być przyjmowane na rachunki gdańskie tylko wówczas, gdy odbiorca złoży podpisane przez niego oświadczenie — w myśl przepisów okólnika Nr 16 — bądź na odcinku przekazu zleceniowo-pobraniowego lub blankietu nadawczego Pocztowej Kasy Oszczędności, bądź oddzielnie, i jeśli tytuł przekazu, podany w oświadczeniu, mieści się w ramach normalnego obrotu płatniczego. Natomiast wpłaty urzędów pocztowych mogą być przyjmowane na rachunki gdańskie bez oświadczenia odbiorcy w przypadkach, gdy list zleceniowy zawierał weksel i urząd pocztowy stwierdził na odcinku, iż weksel posiadał adnotację banku dewizowego, uprawniającą do zapisania na rachunek gdański — w myśl przepisów okólnika Nr 26 pkt. d).

Powyższe nie dotyczy wpłat na rachunki gdańskie drobnych sum, nieprzekraczających zł 100, które mogą być przyjmowane na te rachunki bez wymagania od wpłacającego złożenia podpisanego oświadczenia.

Równocześnie Komisja Dewizowa zwraca uwagę, że we wnioskach o zezwolenie na odbiór z poczty przesyłek pocztowych, zawierających papiery procentowe i dywidendowe oraz kupony od takich papierów w przypadkach, gdy takie przesyłki obciążone są zaliczeniem pocztowym, należy prosić również o zezwolenie na wpłatę zaliczenia pocztowego oraz uzasadnić jego tytuł.

Warszawa, dnia 28 stycznia 1938 r.

OKÓLNIK Nr 90.

Odbiór przesyłek pocztowych.

Biuro Komisji Dewizowej pismem z dnia 20 stycznia 1938 r. Nr 1271/WB/JK zawiadomiło Związek Banków w Polsce, że Komisja Dewizowa udzieliła Oddziałom Banku Polskiego oraz bankom dewizowym aż do odwołania generalnego zezwolenia na odbiór z poczty przesyłek, zawierających nadesłane z zagranicy papiery procentowe i dywidendowe, jak również kupony oraz talony od takich papierów, pod następującymi warunkami:

1. Wykonywanie jakichkolwiek dyspozycji co do nadesłanych pa-

pierów kuponów i talonów jest dopuszczalne jedynie za osobnym zezwoleniem Komisji Dewizowej; w razie nieuzyskania takiego zezwolenia papiery winny być bezzwłocznie zwrócone nadawcy.

2. W przypadku nadesłania papierów, kuponów lub talonów w celu wykonania czynności, wymienionych w rozdziale II pkt. 1) lit. a) do d) okólnika Komisji Dewizowej Nr 33 (wyd. II), banki winny postąpić w myśl rozdziału III tego okólnika.
3. Zezwolenie niniejsze nie ma zastosowania do przesyłek, obciążonych zaliczeniem. Uiszczenie sumy zaliczenia oraz odbiór tego rodzaju przesyłek wymaga osobnego zezwolenia Komisji Dewizowej.
4. Zezwolenie niniejsze nie odnosi się do przesyłek, nadesłanych dla osób trzecich pod adresem banku.

Jeżeli bank dewizowy dopiero po przyjęciu skierowanej pod jego adresem przesyłki stwierdzi, że przesyłka ta zawiera papiery wartościowe, kupony lub talony, przeznaczone dla osoby trzeciej, albo też krajowe lub zagraniczne środki płatnicze względnie złoto — winien postąpić, jak następuje:

a) Jeżeli przesyłka zawiera papiery wartościowe lub złoto, bank winien je zatrzymać w depozycie przejściowym nadawcy do chwili uzyskania przez odbiorcę zezwolenia Komisji Dewizowej na ich przywóz. W razie gdy odbiorca nie złoży bezzwłocznie takiego wniosku bankowi lub decyzja Komisji Dewizowej będzie negatywna, bank zwróci przesyłkę nadawcy zagranicznemu.

b) Jeżeli przesyłka zawiera zagraniczne środki płatnicze, bank może je wydać, gdy odbiorca jest cudzoziemcem. Jeżeli natomiast odbiorcą jest osoba, zamieszkała w kraju, — bank może bez osobnego zezwolenia jedynie wypłacić w złotych równowartość nadesłanych środków płatniczych (ewentualnie po ich zainkasowaniu), a w razie odmowy zgody odbiorcy na odsprzedaż winien zwrócić przesyłkę zagranicznemu nadawcy.

c) Jeżeli przesyłka zawiera banknoty złotowe, bank może wydać ją po złożeniu przez odbiorcę pisemnego oświadczenia, stwierdzającego przyjęcie do wiadomości, że banknoty te nie będą uznane za walutę eksportową, ani też za zapłatę za inne świadczenia, które cudzoziemiec winien pokryć w dewizie lub czekiem z rachunku zagranicznego wolnego. W związku z tym banki nie mogą wydawać odbiorcy, zamieszkałemu w kraju, żadnego zaświadczenia, dotyczącego nadesłania banknotów złotowych z zagranicy.

d) Jeżeli przesyłka zawiera krajowe środki płatnicze, inne niż pieniądze (np. weksle, czeki), niezaopatrzone w adnotację banku dewizowego, stwierdzającą udzielenie zezwolenia na ich wysłanie zagranicę, ani niepłatne z rachunku zagranicznego wolnego, — wówczas zarówno wydanie przesyłki, jak też wykonanie jakichkolwiek dyspozycji, wymaga zezwolenia Komisji Dewizowej.

e) W przypadku stwierdzenia przez bank, że przesyłka, skierowana pod jego adresem, zawiera wewnątrz oddzielnie opakowaną

zawartość, adresowaną na nazwisko osoby trzeciej, — bank winien wezwać adresata do otwarcia tej przesyłki w obecności urzędnika banku w celu stwierdzenia jej zawartości. Jeżeli okaże się, że przesyłka zawiera papiery wartościowe, złoto albo krajowe lub zagraniczne środki płatnicze, — należy postąpić jak wskazano wyżej pod lit. a) do d); jeżeli zaś odbiorca odmówi zgody na otwarcie przesyłki, należy ją zwrócić nadawcy.

f) W przypadkach, gdy adresat odmawia przyjęcia przesyłki, bank winien zwrócić ją nadawcy.

g) We wszystkich przypadkach zwrotu przesyłek bank może żądać uprzedniego nadesłania kosztów przesyłki i asekuracji lub koszty te potrącić z zawartości.

Informacje

Z kraju

BILANS HANDLU ZAGRANICZNEGO W STYCZNIU 1938 R.

Bilans handlu zagranicznego Rzeczypospolitej Polskiej i W. M. Gdańska według dotychczasowych obliczeń Głównego Urzędu Stastycznego w miesiącu styczniu przedstawiał się następująco:

Przywóz — 292.720 ton wartości 103.363 tys. zł.

Wywóz — 1.245.898 ton wartości 91.508 tys. zł.

Saldo ujemne w mies. styczniu wynosi 11.855 tys. zł. Na ujemne saldo bilansu handlowego wpłynął w znacznej mierze przywóz towarów z Niemiec z tytułu likwidacji zamrożonych należności za tranzyt kolejowy przez Polskę. Przywóz tych towarów nie powoduje odpływu walut z Polski.

BILANS BANKU POLSKIEGO ZA II DEKADĘ LUTEGO.

W drugiej dekadzie lutego zapas złota w Banku Polskim powiększył się o 0,4 miln. zł. do 436,8 miln. zł.; stan pieniędzy zagranicznych i dewiz zmniejszył się o 3,7 miln. zł. do 29,9 miln. zł.

Suma wykorzystanych kredytów obniżyła się o 1,0 miln. zł. do 594,0 miln. zł., przy czym: portfel wekslowy wzrósł o 2,6 miln. zł. do 568,8 miln. zł., portfel zdyskontowanych biletów skarbowych zmniejszył się o 0,4 miln. zł. do 1,2 miln. zł., stan pożyczek zabezpieczonych zastawami spadł o 3,2 miln. zł. do 24,0 miln. zł.

Pozycje „inne aktywa" i „inne pasywa" uległy zmniejszeniu, pierwsza o 4,3 miln. zł., do 224,7 miln. zł., druga zaś o 7,2 miln. zł. do 146,6 miln. zł.

Natychmiast płatne zobowiązania powiększyły się o 27,1 miln. zł. do 349,5 miln. zł.

Obieg biletów bankowych — w wyniku wyżej omówionych zmian — obniżył się o 29,9 miln. zł. do 964,9 miln. zł.

Pokrycie złotem wynosi 35,97 proc.

Stopa dyskontowa 4 i pół proc., stopa od pożyczek zastawowych 5 i pół proc.

*

Obieg bilonu w dn. 20 bm. przedstawiał się następująco (w nawiasach dane na dz. 10 bm.): suma ogólna 403,8 miln. zł. (419,0 miln. zł.),

w tym: obieg monet srebrnych 324,6 miln. zł. (338,1 miln. zł.), oraz obieg monet brązowych i niklowych 79,2 miln. zł. (80,90 miln. źł.).

UKŁAD PŁATNICZY Z FRANCJĄ.

Na posiedzeniu w dn. 11 lutego b. r. Rada Ministrów przyjęła projekt rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie polsko-francuskiego układu płatniczego na r. 1938, podpisanego w Paryżu w dn. 29 grudnia r. ub.

Układ ten składa się z dwóch części. Pierwsza z nich ustala zasady zapłaty za przywiezione do Polski towary francuskie. Wszystkie należne z tego tytułu sumy będą niezwłocznie transferowane. Liberalne traktowanie przywozu francuskiego wynika z zabezpieczenia drogą umowną stosunku procentowego pomiędzy przywozem a wywozem, pozwalającego na uzyskanie dodatniego salda dla Polski. Układ postanawia bowiem, że wartość wywozu francuskiego do Polski wyniesie 80 proc. wartości wywozu polskiego do Francji, obliczanego według danych polskiej statystyki wywozowej. Nad utrzymaniem w praktyce tego stosunku, czuwać będzie specjalna komisja, złożona z delegatów obu rządów, która orzekać będzie ewentualnie o poprawkach, mających być dokonanymi w każdym kwartale, biorąc pod uwagę wyniki, uzyskane w ciągu kwartału poprzedniego.

Druga część układu poświęcona jest płatnościom finansowym. Z uwagi na udzielenie przez Francję gwarantowanego dodatniego salda w obrotach handlowych oraz na zawarte w 1936 r. układy finansowe — Polska mogła przyjąć wobec Francji zobowiązania, zapewniające na r. 1938 transfer jej należności bieżących. W szczególności rząd polski zobowiązał się do udzielenia zezwoleń przedsiębiorstwom francuskim, względnie polskim, kontrolowanym przez kapitały francuskie, a wykonywującym przemysł lub handel w Polsce — na transfer z polskich sum, potrzebnych im dla dokonania we Francji ich bieżących płatności, a mianowicie płatności ich dywidend, kuponów obligacji lub akcji, procentów i amortyzacji pożyczek, normalnych procentów od wszystkich innych długów finansowych, jak również sum, potrzebnych na pokrycie normalnych kosztów ich central we Francji.

Niezależnie od tego francuski personel, pracujący we wspomnianych wyżej przedsiębiorstwach, będzie miał prawo do transferu do Francji 50 proc. swych poborów.

Nowy układ różni się od układu na r. 1937 tym, że nie wspomina o tzw. zamrożeniach francuskich w Polsce. Problem ten bowiem obecnie w praktyce już nie istnieje, gdyż w r. ub. stare zaległości zostały prawie w całości zlikwidowane.

Polsko-francuskie stosunki płatnicze wykazują ostatnio znaczną poprawę. Jest to następstwem zmiany stanowiska przez Francję i uznania przez nią tezy polskiej, że Polska może wydatkować na rzecz Francji w najlepszym wypadku tylko tyle dewiz, ile od niej samej otrzymuje. Podkreślić wreszcie należy, że polsko-francuski układ płatniczy na r. 1938 przewiduje, iż stosowanie jego postanowień w żadnym wypadku nie może spowodować ucieczki kapitałów, zaangażowanych na rynku polskim.

Uwaga Red.: Układ płatniczy z Francją został w czasie druku numeru ogłoszony w Dz. Ust. nr 14 z 2.III.1938 r.

WYDAWNICTWO i ADMINISTRACJA
KSIĘGARNIA POWSZECHNA
WARSZAWA, PL. NAPOLEONA 1
TEL. 6.70-15 – KONTO P. K. O. 21.153
Adres Redakcji
Warszawa, ul. Marszałkowska 137 m. 9
Tel. 5.38-88

PRENUMERATA KWARTALNA ZŁ 3.—

Druk. „Monolit", Warszawa, Elektoralna 3, tel. 5.81-92.